

Verdeeldheid over Glyfosaat houdt aan

Europa heeft nog altijd geen knoop doorgehakt over glyfosaat, de werkzame stof in een aantal onkruidbestrijdingsmiddelen. Een cruciale stemming medio oktober leverde niet genoeg stemmen op, voor noch tegen. Ook bij WUR zijn de meningen verdeeld.

Voor consumenten geldt al sinds juli 2017 een verbod op gebruik van glyfosaat. De vraag is of Europa het middel ook moet verbieden voor de landbouw. De Europese voedselautoriteit EFSA vindt zo'n verbod niet nodig en adviseert toelating met tien jaar te verlengen. Een cruciale stemming daarover leverde medio oktober echter niet de vereiste gekwalificeerde meerderheid op, voor noch tegen. Het hete hangijzer is nu doorgeschoven naar de beroepscommissie van het Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed (SCoPAFF). Is er dan opnieuw geen meerderheid die minstens 65 procent van de EU-bevolking representeert, dan is het aan de Europese Commissie om te beslissen.

Geen consensus

Nederland onthield zich van stemming, ondanks een motie van de Tweede Kamer aan demissionair minister Adema om tegen te stemmen. Zijn besluit kwam voort uit een 'afweging tussen wetenschappelijke adviezen en zorgen uit de samenleving', zei hij daarover. Die wetenschappelijke adviezen zijn niet eensluidend. Ook bij WUR bestaat alleen consensus over het uitgangspunt dat gebruik zoveel mogelijk moet worden teruggedrongen. Over de definitie daarvan – welk gebruik is acceptabel, tot wanneer? – zijn de meningen verdeeld. Tegen een totaalverbod zijn bijvoorbeeld Richard Harrison (directeur Plant Sciences Group) en Pieter de Wolf (landbouw-

onderzoeker), uit vrees dat de alternatieven slechter zijn. 'We begrijpen de zorgen rond glyfosaat en vinden dat die zorgvuldig moeten worden onderzocht. We vrezen echter dat een volledig Europees verbod averechts zal uitpakken, zowel voor mens en milieu, als voor bodemleven en het klimaat. En we vragen ons oprecht af of iedereen zich daar voldoende bewust van is', schreven ze in een opinieartikel in *de Volkskrant*.

'We vrezen dat een volledig Europees verbod averechts zal uitpakken'

De Tweede Kamer. 'Door een totaalverbod (...) zullen telers in eerste instantie overstappen op andere bestaande chemische alternatieven, die landbouwkundig minder effectief zijn en daarom intensiever gebruikt zullen worden. Daarmee bereiken we het tegenovergestelde van wat we maatschappelijk willen, namelijk minder middeleninzet.'

Violette Geissen (hoogleraar bodemde-

gradatie en landbeheer) noemde verlenging al in 2017 'niet verstandig'. Ze is nog steeds heel kritisch: ze stelt dat verlenging 'haaks staat op het voorzorgsbeginsel'. Belangrijke blootstellingsroutes en -risico's zijn volgens haar niet meegenomen in de EU-beoordeling. Daarbij speelt mee dat Geissen begin dit jaar vaststelde dat glyfosaat de stof is die het meest is aangetroffen, en in de grootste hoeveelheden, in de Nederlandse monsters van het SPRINT-onderzoek. Dat meet in tien Europese landen, plus Argentinië, welke resten van bestrijdingsmiddelen in welke hoeveelheid terug te vinden zijn in het milieu, in dieren en in mensen. In haar wetenschappelijke reflectie voor de Tweede Kamer betoogde ze dat 'het gevaar van glyfosaat voor de menselijke gezondheid en ecosystemen niet kan worden ingeschat en daarom moet het voorzorgsprincipe van toepassing zijn.'

De EU moet uiterlijk 14 december een beslissing nemen; op 15 december 2023 verloopt de Europese toelating van glyfosaat. ME

Los van de Europese discussie wil minister Adema glyfosaat vanaf 2025 sowieso verbieden voor het doodspuiten van grasland, vanggewassen en groenbemesters • Foto Shutterstock